IVAN RATAMA

DRØMMERNES KAMP

Forkortet og forbe-
dret versjon -

Lengre Novelle/
Kortere Kortro-
man -

ISBN: 978-82-8325-093-0

DETTE SKAL VÆRE FØRSTE KAPITTEL OG KAPITTELREKKEFØLGEN SKAL DERMED FORSKYVES

Sommeren 1985 brøt Waldemar Jonatan seg inn i det de trodde var ett tomt hus i bygda de bodde i. De fant en dør i kjelleren som sto åpen. Mennesker i bygda hadde lenge snakket om at de ikke hadde sett vedkommende som bodde i huset, det var en eldre mann som het Geir hustavig, på lenge og de lurte på om han hadde reist bort uten å si ifra, det var han nemlig kjent for å gjøre, eller kansje hadde han blitt syk og var sengeliggende? Han hadde forøvrig ikke hjemmehjelp men var rimelig frisk og rask så det var ingen som jevnlig kom innom ham som kunne sjekke om han hadde det bra. Men Waldemar Jonatan og hans barndomskamerat Fredrik gikk dit, det hele var tilfeldig, de var ute og gikk og snakket og plutselig befant de seg ved huset. Fredrik spurte "Tror du han er død" og Waldemar Jonatan sa "Kansje vi burde sjekke". Så la han til "Vi kan jo alltids si at vi var bekymret om noen spør". De kjente på dørhandtaket på inngangsdøren, men den var låst og da de gikk rundt huset så de at alle vinduene var lukket også, men tilslutt fant de en dør i kjelleren som de fant ut sto ulåst. De gikk inn og lukket døren bak seg. Detvar helt mørkt i rommet men de forsøkte seg frem langs veggen og fant raskt en lysbryter. Rommet ble gult. Lyset fra en gammel lyspære full av støv og døde insekter var uapetittlig og grelt. De gikk innover i huset, opp en trapp og kom ut i stuen. Der sto det et høyt bord med et åpent Frimerkealbum på og det lå en pinsett og en skål med vann der. Peisen hadde dødd ut. Det luktet kjeks i værelset. Men så så de noe. Noe rødt på gulvet. De gikk ut i kjøkkenet hvor det røde sporet førte dem hen og de så det som sannsynligvis var huseieren død og forslått, blodig som kreftavføring, liggende med hodet ned på gulvet. De fikk panikk men følte også at det var ett snev av spenning over dette. De så en koffert med penger stå på gulvet og den var åpen. De tok den med seg og forlot huset. De gjemte kofferten i et gammelt bilvrak ute i skogen, det var ingen bilopphuggere i bygda som var interessert i gamle vrak så dette skulle være rimelig trygt. Så gikk de hjem hver til sitt og lovte at de skulle spare pengene til de ble eldre og trengte dem, da kunne de gjøre bedre nytte av dem. Men neste morgen på skolen ble Waldemar Jonatan tatt inn på rektors kontor. Moren hans og politiet var der. De ba ham om å sette seg og gikk rett på sak. Det hadde skjedd ett mord i bygda og Waldemar Jonatan var av Fredrik blitt utpekt som drapsmannen. Han hadde sagt til sin mor når han kom hjem i går at de hadde vært hos Geir Hustavigs sin bopel og funnet en vei inn og da han så dem komme ble han så forbannet at han kom inn og han løp mot dem og da hadde Waldemar Jonatan ifølge Fredrik grepet en ildrake og slått til ham så han besvimte og Fredrik hadde blitt tvunget til å bære ham ut på kjøkkenet. Kofferten med pengene de tok ble ikke nevnt. Den fant Waldemar Jonatan at hadde blitt fjernet senere. Det viste seg senere at det var noen som ville ha gammel spillegjeld som hadde slått ihjel og drept Geir Hustavig, men de tok ikke med seg kofferten fordi en nabo akkurat da kom på Inngansdøren for å låne sukker og de forsvant ut bakdøren og lovte at de skulle komme tilbake senere, men så hadde begge havnet i glattcelle dagen etterpå for fartskjøring og for å stikke av fra politiet. Ingen hadde forresten mistanke til dem for drapet på Geir Hustavig. Det fantes ikke bevis men nå ville politiet ha Waldemar Jonatan sin forklaring og moren hadde blitt tilkalt siden han var mindreårig. Han fikk ganske enkelt skylden. De trodde på Fredrik sin forklaring. Dette fordi Waldemar Jonatan faktisk hadde rørt borti ildrakeren og den var jo drapsvåpenet.

Han var for ung til å havne i fengsel og kom heller ikke i kontakt med hjelpeapparatet, saken ble henlagt grunnet bevisets stilling, Waldemar Jonatan innrømte aldri skyld, men hele saken ødela hans forhold til hans mor og far, faren ble etterhvert alkoholisert og endte opp på trygd, og bygda begynte å le av ham og være sur og aggressiv overfor ham.
"Går du her og slenger sa de til ham når de traff ham i sentrum av bygda.
"Få deg jobb".
De trodde alle at han var en simpel og kaldblodig drapsmann og de få som tok ham i forsvar ble raskt hysjet ned og turte tilslutt ikke å heve sin røst. Årene gikk og Fredrik kom tilbake til bygda. Han hadde da finslipt og strammet opp sin historie. Han hadde nå ikke engang vært inne i huset, han var faktisk ikke med ham dit i det hele tatt den dagen, han hadde bare hørt ham skryte av drapet i etterk til kompisene sine og gikk rett til politiet sammen med sin mor som den gode og anstendige borgeren han var. Men han hatet ikke Waldemar Jonatan lenger han hadde tilgitt ham, sa han, det hele var vakkert og høytidlig. Han skulle ikke klare å ødelegge andres liv med sin elendige umoral og fandenivoldske kriminalitet. Du har gjort nok for å ødelegge for meg, sa Fredrik. Nå er det jeg som tar tilbake makta i forholdet mellom oss. Jeg har måttet snakke med psykolog om dette her, hvordan du sa at jeg hadde vært inne i huset med deg og hjulpet deg til å bære et mordoffer gjennom ett rom. Du kan ikke skade meg lenger. Nå må du ta ansvar for dine handlinger for det har du alltid nektet å gjøre. Ansvar for sine handlinger hadde han aldri tatt, hvorfor skulle han det, han hadde jo aldri gjort noe galt, men skyld og skam, det hadde han måttet tåle. Han ble aldri dømt i retten, men på bygda, der ble han dømt. Ingen røyk uten ild sa de, ingen snakker uten en god grunn, så du må jo ha gjort noe. Hva vet vi ikke helt men kansje vi finner ut av det endag. Taper, sa de. Homo, sa de. Punker, sa de. Men ingenting stemte. Han kunne bare ikke bevise det for da måtte han bruke argumenter for å overbevise dem og ville det alltid finnes motargumenter og de ville ikke begynne å tenke nytt rundt denne saken. De visste hvordan alt hadde skjedd. Alle trodde på Fredrik og eventuelle digitale og tekniske og taktiske spor var borte. DNA materiale også. Nå var det bare relasjonen og konflikten mellom ham og Fredrik som holdt liv i saken og som beviste hva som hadde skjedd. Han hadde blitt trodd fordi han hadde sagt ifra. Og etterhvert så glemte folk alle de små detaljene somtalte imot Fredriks Uskyld. En nabo hadde sett ham rote rundt inne i en bil i en skog helt alene. Han, Waldemar Jonatan kom seg ikke forbi, Fredriks kommenatarer, latter, hån, han måtte overbevise ham for å bli erkjent uskyldig eller bygda, men kommentarer var alt han møtte. De begynte bare å diskutere. Det skjedde ingenting dramatisk som la opp til nytolkning av saksmaterialet. Det dukket ikke opp ny informasjon i saken.
Så fikk Waldemar Jonatan høre at Fredrik hadde blitt rik. Han hadde visst vunnet en million på et lodd i det lokale pengelotteriet fra det lokale samvirkelaget. Han visste godt med seg selv at de pengene kom far kjøkkenet til Geir Hustavig som de hadde tatt med seg den dagen. Fredrik hadde bare gjemt den unna i kjelleren i moren sitt hus og kansje også involvert henne i saken. De hadde faktisk aldri vært så veldig gode venner, når han nå i ettertid begynte å tenke og kjenne etter. Fredrik hadde alltid vært på ham, presset, ertet, ledd, kommentert. Kansje var de ute etter å ta ham. For noe. Han visste bare ikke hva. Men Fredrik hadde blitt hans livsnemesis. Han var hans sakskompleks og bevisbyrde og hendelsesforløp. Han Var Alt. Han definerte den han var. Han slapp aldri unna. Og aggre-

sjonen når hans historie ble utfordret eller truet, når den vedtatte sannheten ble rokket om på og snudd og endevent, da kunne han bli rasende. Og han hadde sett det raseriet. I kjelleren til huset til Fredrik da de var åtte, seks år før innbruddet hos Geir Hustavig.
"Din dritt"! Spydde han etter han.
"Tror du at du er bedre enn meg"!
"Du hadde alt jeg hadde ingenting"!
Når da lurte han.
"Jappetiden på 1980-tallet".
"Skulle egntlig bare latt det fare, men jeg er ennå for sint. Du har gjort meg en stor urett".
Fredrik hadde gjort ham til hans livsnemesis lenge før innbruddet skjedde, til og med uten at det var hans feil, han hadde jo selv følelser i saken, som ville vært der uavhengig av hva han gjorde eller sa. Han følte jo selv at det var sånn selv om han "Hadde alt", og ga uttrykk for det og, noe han desverre hadde gjort, for å uttrykke egen seriøsitet som kommende storsamler. Han visste vel ikke om Fredriks såre og vonde følelser. Hvordan skulle han kunne vite at han mistrivdes som Arbeiderklassegutt i en hjemby som besto stort sett av det.
Nei, han så skyld som en ytterst tvilsom og lite komplisert og uvillet greie. Skyld var man ikke bare skyld i selv. Det den uskyldige sa og gjorde som reaksjon etterpå var også en del av det hele.
"DU såret meg".
"Jeg visste ikke at DU ville bli så såret".
Skylden var personlig idømt. Skylden var noe man umulig kunne ha visst om.
"Det går jo an og bruke vanlig menneskelig intelligens og medfølelse".
Jo, men det fikk jo aldri jeg møte.
"Fordi du sårer andre".
Og nå var han drapsmann. Ja, nå er du drapsmann. Nå kan du angre. Skyld som livslang dom. Og det han ble dømt for var for å ha for lite kunnskap. Han ble ikke dømt for det han hadde gjort, men fordi han ikke visste om det eller hvordan det kom til å bli oppfattet. Men Fredrik forsto det, han var flink med spillet og kunne og hadde tenkt ut alle eventualiteter og alle bortforklaringer og unnskyldninger hadde han vært gjennoma llerede som ti-åring, to år etter denne hendelsen. Han var en spiller. Men spillere var uskyldige. Fordi de kunne bruke de sosiale spillereglene til sin fordel og bevise uskyld. Om du var veltalende - hvordan kunne du være skyldig? Om du hadde gode argumenter - hvordan kunne du være skyldig? Om du hadde følelsesmessig visdom - hvordan kunne du være skyldig? Nei, Fredrik var uskyldig. Han overbeviste alle. Fordi han var en mer normal type enn problembarnet Waldemar Jonatan. Og derfor falt de positive følelsene sin oppmerksomhet automatisk i retning av ham.

Lille Louise som var nære venner med Waldemar Jonatan gjennom hele barndommen hadde blitt drept og Waldemar Jonatan var tiltalt. Han hadde jo drept før og denne gangen kom han til å bli dømt for nå var han gammel nok til det. Nå slapp han ikke unna lenger, de kom for å ta ham, dette hadde de gått og ventet på. Lille Louise ble først mobbet til døde for så å ta livet sitt. Men ryktene begynte raskt å gå. Om at selvmordet var fikset. Noen hadde fått det til å se ut som selvmord, men det var mord, utvilsomt. Og gjett hvem som var skyldig. Hele byen hadde møtt opp i rettssalen den dagen. Hele skolen var der, alle familiemedlemmene til de involverte, Fredrik var der og ett utall vitner.
"Nå skal alle få høre hvilken perverss jævel du er! Dreper ungdommer som knapt nok er gamle nok til å drikke energidrikk"!
Alle ropte og bannet inne i rettssalen, men det ble det raskt slutt på når dommeren og meddommerne og fagdommeren kom inn i rettslokalet. Nå skulle de vise hvem som var blant dem som viste respekt for loven. For lover, det var viktig, det var det mest nødvendige i ett samfunn, så alle visste hvordan de skulle oppføre seg mot hverandre, det som ikke ble berørt av lovverket var ikke så viktig, det var livsnemesisenes område.
Der kunne de utfolde sin maktlyst og sitt herskerbehov.
Alle som fikk en livsnemesis var fordømt for evig og alltid, de slapp aldri unna, for loven gjaldt ikke for deres situasjoner.
Men nå satt Waldemar Jonatan tiltalt. Og han ble dømt.
Han ble dømt til tre års fengsel, i tråd med den nye mobbeparagrafen som hadde kommet der "Vanskelige og sårbare barn som gjentatte ganger forbrøt seg mot andre barns trygghet, kunne straffes med fengsel inntil tre år", og det fikk han og. Tre år.
Ingen hørte på hans historie om hans nære vennskap med lille Louise, hvordan de leste Donald bladene til faren hennes i et skur, hvordan de lekte riddere nede ved elven i grunnmuren til et gammelt hus, hvordan de undret seg over hvordan noe gammel fisk ikke råtnet selv om det lå ute om sommeren, ingen så skjønnheten i hans fortelling, ingen ville høre, de så bare en som alle visste var både mobber og drapsmann. Og han hørte jo på Metal og det var også kommet ut under rettssaken at han hadde sett på gamle Zombiefilmer sommeren da han sluttet på skolen sammen med en gammel klassekamerat som nå hadde vitnet mot ham. At han også hadde sett på de Zombiefilmene var det ingen som syntes var noe rart, han var jo mere vanlig og var en mer normal type og han skulle jo utdanne seg innenfor film, det var vel derfor han hadde sett på de gamle filmene, som studieforberedelse.
Men han hadde nå offisielt forbrutt seg mot noens grenser. Han var nå dømt. Han var en drapsmann. Det hadde jo alle alltid visst, men nå ble det bevist.
Folk snakket også om at han hadde voldtatt lille Louise både før og etter at han hadde drept henne. Det var sikkert sant, sa de, han var jo helt pervers, det fantes jo ikke noen grenser eller noen respekt for rett og galt eller for samfunnets normer i den gutten. Men nå var de kvitt ham.
Kansje hadde han voldtatt Fredrik også, noe Fredrik var raskt ute med å delvis bekrefte. Drapsmenn var jo ofte biseksuelle, det var jo noe alle visste. Men så ble Waldemar Jonatan fraktet av politiet ut av rettsalen og inn i en politibil som kjørte ham til fengselet der han ble plassert på cellen, uten tilgang på PC eller TV eller radio, bare tomheten og ensomheten skulle fylle livet hans nå.

De satt noen gutter i slutten av tenårene og drakk hjemmebrent i en gammel brakke i utkanten av en skog der noen hadde jobbet en gang for lenge siden. Det var vanskeligere å skaffe hjemmebrent nå for tiden og det kostet mer også, 250,- Kroner flasken. Og da fikk man bare 0,35 Liter. Det var lille Louises feil. Derfor skulle de mobbe og drepe henne.også. Hun hadde stemt for forbud mot hjemmebrenning, både produksjon og besittelse, i den store folkeavstemningen som nylig hadde blitt avholdt. Alle fikk høre at hun hadde stemt for forbud, men ingen visste hva andre stemte, fordi Lille Louise var Kristen og mente at ærlighet varer lengst, og at man måtte våge å stå for det man mener, og det skulle hun nå straffes for. De skulle få tak på henne, lure henne med dem inn i brakka og si at de hadde oppdaget en sjelden blomsterart fordi hun samlet på blomster, så skulle de voldta henne gjentatte ganger, alle skulle være med på det, alle skulle få smake på varene, hun skulle føle seg helt tom og oppbrukt, som en tørr svamp, som suger i seg andres drit. Så skulle de kaste hundemøkk som de hadde funnet i poser på gata på henne så skulle de slå og sparke henne. Hun kom ikke til å tørre og anmelde noen av dem fordi de var de populære elevene på skolen og hun beundret dem og ville være med i gjengen deres. Dessuten visste hun at de visste at faren hennes sin Kunstsamling besto av stjålne verker, og den samlingen hadde hun alltid ytret ønske om å arve. Hun ville også være kunstsamler. Prøv og vær kunstsamler etter at vi er ferdige med deg! Tulling! Tror du virkelig at vi liker deg så godt at vi godtar at du stemmer for forbud mot hjemmebrent! Det godtar vi bare fra de som er normale sånn som oss. For de var normale helt uten tvil. Ellers ville de ikke turt å gjøre noe av dette, da ville det ikke funnes noe forsvar for det. Men nå hadde de bestemt seg. Lille Louise skulle snart få erfare voksenlivets farer og få føle seg som en ekte Kristen martyr, så kunne hun jo skryte av at hun var Kristen igjen og se hvor imponerte vi ble! Hun skulle være felles madrass. Hun skulle tvinges til å være med på nakenkos, og hun skulle like det. Og gjett hvem de skulle skylde på?

TRETTENDE KAPITTEL

Etter at Waldemar Jonatan slapp ut av fengsel etter dommen i mobbe saken med lille Louise, så oppsøkte han Ministeriet for sannhet. De jobbet med menneskers identitet og sørget for å gi utsatte mennesker en helt ny identitet. De kunne også ved et barns fødsel bli tilkalt for å opprette en ny identitet til den nyfødte om barnet kom til å trenge det, dets bakgrunn tatt i betraktning.
Inne på kontoret møtte han en ung mann i kledt en dress som var mørk med mansjettknapper og slips i en nøytral farge.
- Du ønsker en ny identitet. Sitt ned. Vi kan hjelpe. Du er kommet til rette stedet.
- Jeg har opplevd skyld, av verste sorten, til og med uforskyldt skyld, jeg var uskyldig skjønner du ---
- Det er våre klienter ofte. Vi ikke bare sier dettte. VI vet det er sånn.
- Og i forbindelse med denne skylden så har jeg opplevd å bli stemplet og at ryktet mitt, ja livet mitt har fått seg en alvorlig knekk. Jeg trenger en ny start.
- Og det skal vi sannelig gi deg.
Den mørkkledde mannen som ba Waldemar Jonatan om å kalle ham Andre satte seg godt til rette i stolen.
- Du vil bli skyldfri?
- Ja, jeg vil være uten en bevisbyrde og være uten et sakskompleks som gjør at man kan forholde seg til meg som enten skyldig eller uskyldig, i saker som ikke har noe med noen av delene å gjøre. Dere klarer å skille mellom dem eller hva?
- Åja!
Den mørkkledde mannen tok fram noen papirer fra skrivebordsskuffen og sa:
- Her er dokumentene dine!
Waldemar Jonatan tok på seg brillene og leste:

> Stein Halvorsen sto tidlig opp om morgenen, allerede ved fire tiden om natten var han oppe for å dra ut på fiskebankene. Han var ikledt fiskerklær ettersom det å være fisker var hans jordiske kall. Han hadde de siste par årene økt i vekt grunnet dårlig kosthold og risikerte å miste fiskerilisensen sin om han ikke gikk ned i vekt. Men dette hadde Stein Halvorsen lovet seg selv at han skulle klare, han hadde begynt å ta med seg ferdig laget mat ut på fangstfeltene enkelte dager, andre dager spiste han fersk torsk hentet rett opp fra havet. Stein Halvorsen hadde tre barn i ungdomsskolealder og en kone på samme alder, noen og førr. Barna gjorde det bra på skolen og hadde planer for videre utdannelse i form av fagbrev og lærlingeplasser. KOnen var psykiatrisk sykepleier. De var det man kan kalle rimelig lykkelige med det hele.

Jon Vistertun sto opp klokken seks om morgenen for å gå på kontoret. Han jobbet som advokat i ett gammelt og renommert advokatfirma og hadde i det siste spesialisert seg på saker med uskyldig dømte. Det var mange av dem hadde det vist seg når DNA bevisene hadde blitt bedre, men også fordi Staten hadde åpnet sine hemmelige arkiver på overvåkende borgere siden før trettitallet. På kontoret var sekretærens smil det første hans mørke og lattermilde øyne alltid så. Han ville savne det om han noengang sluttet i dette firmaet. På kontoret denne dagen ventet en klient. Det var en mann som var dømt for politisk ekstremisme. Men han var uskyldig og saken mot ham var konstruert av myndighetspersoner i hjembygda til vedkommende fordi han hadde sagt at "Hele bygda skal tvinges til å bli vegetarianere i løpet av femti år". Dette skjedde under Jappetiden på 1980-tallet da penger og sosial status var alt som sto i hodet på folk. Verdier var det bortkastet å snakke om. Denne mannen kom til å bli frikjent, tenkte Jon Vistertun.

På Østkanten av byen i en kommunal leilighet satt en enslig og uutdannet og uføretrygdet kvinne som ammet et lite barn. Nummer to var på vei. Hun hadde blitt gravid med sin 18 år gamle kjæreste når hun var 16, og nå traff hun ham bare sporadisk. Men hun følte at hun hadde vokst ifra ham og ikke trengte ham heller, han var for umoden, hun skulle i alle fall ikke la ham se barna sine når de ble eldre. Hun skulle fortelle dem at faren var død i en bilulykke. For henne var han så godt som død. Men bitter var hun ikke. Hun hadde arvet morens stayerevne og vilje til å stå på . Hun hadde lært seg å bite tennene sammen og holde ut. Barnet ved brystet skrek og hun vugget det. Hun skulle ut og handle senere. Trygden hadde kommet i går og hun hadde ennå ikke fått handlet inn.

- Fantastisk! ropte Waldemar Jonatan.
- Dette er deg nå! Ingen vet hvem og hva du er!
- Jeg er fri! De kan ikke dømme meg mer, de kan ikke forlange noe av meg mer, de kan ikke be meg om noe mer ---
- Nei, nå er du sannelig fri.

Waldemar Jonatan pustet dypt ut og trakk pusten brått. Han var oppkavet og fortørnet.

- Nå har jeg ikke et sakskompleks og en bevisbyrde mer. Jeg er hele meg. De må forholde seg til alt, og de kan ikke gjøre alt jeg er til en motsetning til noe annet. Konfliktene skrives ut av min historie. Jeg kan ikke ha en livsfiende og en nemesis uten en konflikt, og jeg kan ikke ha en konflikt uten et sakskompleks og en bevisbyrde. Dette er rett og slett brilliant. Genialt. Hvem har funnet på dette?

Mannen i dress lo tørt.

- Det er en komite som ble utnevnt av statsministeren som har kommet opp med denne ideen.

- Fantastisk. Jeg skulle bare ønske at jeg hadde hatt dette som en naturlig del av meg siden jeg gikk i barnehagen. For da kunne jeg ikke følt på disse følelsene av skyld og uskyld. Da ville ingen kunne knytte meg opp mot det uten min aksept og all fornuft tilsier at det er det ingen som vil.
Waldemar Jonatan reiste seg opp og håndhilste.
- Takk. Takk. Hvordan virker dette? Når blir de nye identitetene mine klare?
- Bare bruk den nye identifikasjonen som du får av meg her og nå til å registrere deg når du kommer ned i resepsjonen og så er informasjonen din registrert på alle offentlige kontorer i landet. Til og med i utlandet kan man finne den og deg.
- Supert. Endelig fri. Endelig.
Waldemar Jonatan gikk ut av kontoret, ned trappen og registrerte ID-kortet i resepsjonen slik som han hadde blitt fortalt at han skulle gjøre. Han gikk så ut på gaten og var klar for å møte verden.

FJORTENDE KAPITTEL

Waldemar Jonatan møtte Borgeren på en asfaltert vei et stykke fra sentrum.
- Du mobbet Lille Louise til døde! Og du er en morder! Mo-rd-er!
- Tvert imot! Jeg er fisker og må opp og ut på feltet for å dra iland Torsk klokken tre om morgenen.
- Nei! Dette var din feil og bare din feil alene! Du kan ikke skylde på noen andre!
- Feil! Det er ingens feil! Jeg jobber som advokat og hjelper ofre for feilbehandling og få kompensasjon.
- Du! Du! Du!
- Neida, for noe tull. Jeg er en fattig alenemor på Østkanten som bor i Kommunal leilighet.
- Jeg ser jo hvem du er! Jeg vet hva du har gjort!
- Ja, men det står ikke i noen rapporter eller offentlige registere lenger. Jeg er fri, skjønner du det? Fri.
Barna i Barnehagen fikk ved fødselen tildelt flere ulike livshistorier så ingen skulle kunne føle følelser overfor dem og bygge opp en bevisbyrde og et sakskompleks ved å være ett annet barns nemesis i livet. Dette gjaldt spesielt for barn som var spesielt utsatt for livsnemesiser med stor evne til å lese andre menneskers kroppsspråk og hadde stor selvinnsikt. Disse barna hadde kansje skilte foreldre, kansje et kontroversielt navn, kansje bodde de på bygda hvor holdningene til ulike ting kunne være annerledes. Alt for å hindre umenneskeliggjørelse gjennom skyld. Uskyldens tidsalder hadde begynt. Der men ikke lenger ble fordømt for sin personlighet, livshistorie eller bakgrunn, men for sine handlinger. Og ikke de handlinger en livsnemesis mente du hadde begått, for det var bare anklager, anklager som rommet like mye av egen skyld, og de rommet to sannheter, din egen bortforklaring, og den andres bortforklaring. Men dette ville ingen innrømme. Nå ble de ialle fall tvunget til det. Barna i Østerdals Barnehage ble innprentet dette fra barnsben av og de lærte seg raskt å dempe ned og eliminere følelser av skam og skyld, følelser av forklaringer og bortforklaringer. De godtok hverandre på en måte som ikke var mulig i fortidens samfunn da lovene satte religiøse grenser ikke sosiale og individuelle. Da var mord og tyveri og ekteskapsbrudd galt, kansje fordi det brøt med de patriarkalske og kapitalistiske interessene, kansje lå det en reell moral bak, men nå var det sosiale spillet involvert i de juridiske prosessene. Nå skulle ingen kunne behandle andre dårlig, enten ved å manipulere mobbe eller skylde på, for nå ble slik atferd korrigert. Man hadde lært seg kjennetegnene og mekanismene. Man visste hvem og hvorfor og hvordan. Og siden dette begynte tidlig allerede fra ettårs alder og så i barnehage som alle barn var forpliktet til å gå i, så fikk ingen anledning til å tenke og føle utenom, de lærte å bli sånn, de lærte at dette var rett. Men ble de ikke voksne? Jo, men dette var ingen trend som kom bare i et ti-år og forsvant i det neste, dette var ikke modningsprosesser man gikk igjennom. Dette var normene i samfunnet. Håpet var at det skulle bli menneskets natur. At nemesisene skulle bli så marginaliserte at de konfronterte seg selv og utviklet seg. Men man gjorde seg ingen illusjoner. Dette handlet heller ikke om mobbing, som kansje var en del av barns natur og sosiale samspill, men om skyld og uskyld ved å være livsnemesiser. Nå skulle ikke skyld og uskyld være to parters bortforklaringer. Nå skulle ikke skyld og uskyld være to parters ulike versjoner. Nå skulle ikke skyld og uskyld være personlighet, livshistorie og bakgrunn, men handlinger. Dine egentlige handlinger, ikke dem bygda eller motparten ser eller husker eller føler eller vrir og vender seg frem til.

Skyld og følelser var ikke mer noe man skulle føle rundt. Skyld og uskyld var ikke mer noe man skulle argumentere rundt. For det er ingenting som tilsier at den uskyldige kommer opp med de gode argumentene. Skyld og uskyld er handlinger uten det sosiale spillet. Jeg gjorde dette, og det angrer jeg, men det betyr ikke at jeg er dømt til å være noens livsnemesis og ha en bevisbyrde og et sakskompleks som binder meg til noen andre. Jeg har gjort dette, og jeg angrer, men forøvrig så er jeg fri og vanlig. Skyld får ingen betydning for din sosiale status. Skyld sier ikke noe om hvem du er. Skyld sier bare noe om hva du har gjort. Og det gjør jeg ikke lenger. Skyld var skyld. Uskyld var uskyld. Du gikk også videre, og ingen av oss som vokste opp med sin livsnemesis vet hva han gjør idag eller hva han har gjort de seneste par årene. Kansje har han selv blitt skyldig? Hvem er den egentlige skyldneren? Er det meg fordi jeg gjorde noe først? Eller er det den som gjorde mest? Eller den som løy og bortforklarte?
Nei, ingen var skyldige og ingen var uskyldige, Alle hadde feil og mangler. Det som er inne i hodene våre, personligheten vår, skal ikke lenger hemmes i å være hele seg utenfor hodene våre, på grunn av manipulering og mobbing og krenkelser, men det som er inne i hodene våre skal kunne uttrykke seg og komme ut.
"Tror du virkelig at du er så unik at det er nødvendig"?
Nei, men våre skyldnere skal ikke kunne gjøre oss til deres skyldnere ved å hemme det som er inne i hodene våre fra å uttrykke seg, eller fra å føle seg selv sterkt som hele seg. Vi tar del i oss selv. Aldri mer skyld. Bare det vi er og har vært.

Det denne Kortromanen eller lengre novellen gjør og intenderer, er å uttrykke hvordan de andre gruppene og undergruppene i samfunnet bygger opp vår skyld og uskyld ved å være reaksjonen på din livshistorie, og hvordan din livsnemesis fordømmer deg ut av din skyld.

Gruppenes og undergruppenes egenskaper og holdninger viser skyldnerens underlegenhet og urettmessige skyld. Mobbesaken med klassekameraten lille Louise viser underlegenheten og urettmessige skyld. Innbruddet som Waldemar Jonatan gjorde sammen med Fredrik viser Waldemar Jonatans underlegenhet og urettmessige skyld.

Det er ikke det en gjør, men det en dømmes for, som er din skyld. Og dømt trenger du ikke å bli juridisk i domstolene, men like gjerne på bygdefolkets domstol som sier at det "Ikke er noen røyk uten ild" og dømmer deg ut av det.

For det hele problematikken rommer, det er at der det er to parter, en forbryter og ett offer, der vil nødvendigvis en bli kjent skyldig.

Du er fortsatt skyldig så lenge det er noe av årsaksforholdet du ikke har erkjent eller at det er noe av sammenhengsstørrelsen du ikke har fått innsikt i.

Du vet hvem som er skyldig og uskyldig når du skjønner det noe i følelseslivet ditt tidligere har hindret deg i å skjønne, nemlig at det finnes navn på ting og at det er en grunn til at du føler det sånn som du gjør, og at du da forstår hvorfor det som gjorde deg skyldig ikke stemmer, et ord og et fakta og en årsak kan snu opp ned på skyldsspørsmålet.

Være hverken Gud, Profet eller tilbeder. Hverken Menneske, dyr eller plante.Hverken komponist, Symfoniorkester eller publikum. Alle er alt og alle har alt. Alle uttrykker alle. Alle uttrykker alt i alle. Alt er felles. Alt er delt. Det som er inne i hodene våre er det samme som det som er utenfor hodene våre. Ingenting hemmes. Være skyldig som god og være uskyldig som ond. Ingen domfellelse eier skyldsbegrepet. Ingen perspektiver eier hendelsesforløpet. Jeg er ikke skyldig fordi du er uskyldig. Det kan jeg være uansett. Min skyld har ikke noe med din uskyld å gjøre. Jeg er dermed fri, ikke til alt eller hva som helst, men til å begynne på nytt. Der noen har rett der er noen skyldig. Men det å ha rett handler om fakta og ikke om skyld. Skyld er to parters ulike maktforhold og ulike opplevelse - grunnet det at de var to. Skyld er den relasjon som oppstår når to parter kommer sammen. Waldemar Jonatan tapte alt her i livet, andre vant, ble sett og gikk videre, tilslutt trodde han selv at han var skyldig, og kansje var han det og, men han fortjente ikke å gå under av det som skjedde, skyld forutsetter ikke ondskap og skyld forutsetter ikke skyld, bare deltagelse. Og deltagelse er bare min side av saken og min del av saken. Og min del av saken er det den andre ikke ville gjøre fordi han visste at da ville det vært hans side av saken.

Skyld kan aldri være fullt ut akseptabelt som moralsk og juridisk begrep fordi bare en av partene kan være den ene tingen.
Å sette ord på sine følelser gjør den skyldige uskyldig.

DETTE KAPITTELET SKAL SETTES INN I
SAMMENHENGEN FØR TIENDE KAPITTEL OG
KAPTTELREKKEFØLGEN FORSKYVES

Endringene begynte i det gradvise, umerkelig og langsomt. Det skjedde ingen endringer vedrørende skyldsspørsmålet grunnet Waldemar Jonatans sak og oppvekst, men en annen lignende sak havnet i mediene og fikk enorm oppmerksomhet. En ung gutt hadde stjålet ting fra butikkene og solgt dem videre til andre ungdommer. Når dette ble avslørt av butikkene og ungdommenes lærere foretok de ungdommenes som hadde kjøpt tyvegodset sine foreldre en snumanøver. De la skylden på den unge gutten som hadde operert som tyv: hadde ikke han stjålet så kunne ikke de andre kjøpt noe heller. Her kunne det vel ikke være noen tvil om hvem som satt med ansvaret? Han ble mobbet og utstøtt gjennom resten av ungdomsskolen og videregående på grunn av dette og måtte tilslutt i psykologsamtaler når han ble innlagt grunnet depresjon innrømme at "Han bare var en simpel og skitten tyv" og at "Han alltid la skylden på alle andre". Men mye talte for at han alltid fikk skylden selv og så fikk han høre at han alltid skyldte på alle andre. Men dette perspektivet var noe knapt et fåtall bare tenkte og ikke sa høyt, alle andre snakket om ham og la vekt på hvilken uansvarlig dritt han var. For skyld det var pratet i ettertid. Skylden ble konstruert av de involverte. Og de involverte, det var ikke bare den skyldige og den uskyldige, men venner, foreldre, lærere, leger, ungdomsklubbansatte.
Den unge guttens liv var i alle fall ødelgat og som tre og tjue åring satt han på uføretrygd i kommunal leilighet. Så begynte avisene og skrive om lignende saker.

Over hele Norge strømmet tipsene inn til nyhetsredaksjonene fra mennesker ute i distriktene og i storbyene om saker der ungdommer ble holdt ansvarlige for ting de hadde gjort og ting de ikke hadde gjort. Noen var skyldige men fikk en uforholdsvis streng straff, til og med uten å være juridisk dømt i rettsapparatet. Andre hadde gjort litt mens andre hadde gjort resten, men en part sto igjen som skyldig. Det ble et folkekrav at myndighetene måtte legge en slagplan for å få slutt på lignende saker der skyldsspørsmålet ble avgjort på folkedomsstolen eller ble avgjort som ved en loddtrekning. Mediekjøret ble så stort tilslutt og debatten i avisene og på TV og på radio var te i flere år, så tilslutt valgte myndigheten å gjøre noe med saken. Det var ikke nok å sørge for at sakene ble grundigere etterforsket, at mediene ikke hengte ut og forhåndsdømte eller at juryordningen ble burdert pånytt. Dette handlet om sosiale strukturer det skjønte myndigheten raskt. Personlighet sto mot personlighet. Navn mot navn. Familiebakgrunn mot familiebakgrunn. Bosted mot bosted. Problemelev mot mønsterelev. Dette var det man ble dømt ut av og som avgjorde din skyld, din relative skyld. For all skyld er relativ og er begrenset til den uskyldiges livshistorie. Den som fremstår som uskyldig er det. Og den som fremstår som uskyldig er den som ikke har symptomer. Symptomer på noe. Da er man uskyldig.
Og det myndigheten gjorde var å gå helt ned til barnealder og førskolealder for å rette på problemet, for dette hadde vært lenge i vår kulturkrets. De så på hvordan barn oppførte seg mot hverandre og hvor raskt "Din eller min skyld" kom inn i leken. Deretter fant de en måte og gjøre noe med måten man forholdt seg til skyld og uskyld på uten å gjøre endringer i menneskenes gener. For det kunne også være en løsning, men det fikk være til en senere runde. De valgte å gyve løs på skyldsspørsmålet ved å gjøre det umulig og forholde seg til mennesker som skyldige eller uskyldige, og de ble skyldige eller uskyldige gjennom sin livshistorie og sin livsnemesis. Sin livshistorie var de rykter og de erfaringer folk hadde gjort seg om vedkommende og sin livsnemesis var den person i nabolaget og skolegården ens personlighet og livshistorie og deretter handlinger ble knyttet opp mot. Myndighetene utarbeidet en skyldsspørsmålplan og gikk inn allerede i barnehagene rundt om i landet og fortsatte i barne og ungdomsskolen, men når man kom over på videregående var dette så innarbeidet at det var sånn, dette var ikke sånn som med mobbing som gikk opp og ned og frem og tilbake med eller aldri ble ordentlig slutt på. Dette var kulturen i landet ungene vokste opp i. Og det var ikke en del av den kulturen som man kunne gjøre opprør mot. "Den debatten er vi ferdig med" sa de voksne. "Vi tar ikke det spørsmålet opp nå igjen". "Innse hvordan verden er"! "Bli voksen"! Denne holdningen til skyld og uskyld var en del av den personligheten man ikke strevde med og ikke hadde behov for å endre på. Man var ferdig utviklet og ferdig utvokst rundt dette temaet og det syntes alle var godt. Det hadde jo vært helt forferdelig i fortiden. Skylden var min og skylden var din. Alle hadde skyld. Skyld er ikke bare en handling eller et ord selv om det er det også, men skyld er også alle de handlinger og alle de ord som ikke ble gjort og sagt og som dermed ikke fikk mulighet til å være med å danne den veven aom kalles verden. For verden er mer enn skyld. Den skyldige må også få anledning til å åpne seg opp for verden i alle dens fasetter og sjatteringer. Den skyldiges uskyld er i sakens og skyldsspørsmålets kontinuitet og kausalitet, det som kunne vært, men som aldri ble. Vi drømmer om skyld og vi drømmer oss bort fra skyld. Alt er tomt hjernespinn: ikke gjør noe du kan stå for i ettertid, men du er ikke skyldig, du er bare deg selv, og selvet skal være rent og helt.

Å være ansvarlig er akkurat like sårende som det å være offer er sårende. Det tapper deg for krefter. Vi skal ikke begynne å gjenvinne våre krefter i skillet men i møtet. Og vi møtes gjennom at ingen av partene må gi etter og tape retten til sin erfaring, for erfaringen er minst like viktig som å kvitte seg med den. Du er ikke skyldig når andre insisterer på å ha del i deg. Uskyld er ikke å definere for definisjonen er et nytt maktovergrep.

Men det grusomme og fullstendig urettferdige og fortvilende i det at offeret blir deltager i skylden ved at det ikke lenger er en parts handlinger men begges handlinger, må ikke glemmes. Uskyldig er du bare helt til du bryter en grense. Men oppfatningene dine av skyld og uskyld endrer seg om du selv blir en av delene.

Det er, om folk hører på deg i utgangspunktet, den letteste sak i verden å gjøre noe og så snakke seg bort ifra og diskutere deg ut av det du har gjort. Det koster deg ikke fem flate øre å lyve. Løgn er ofte mer naturlig å gjøre enn å fortelle sannheten, fordi sannheten kan være ubehagelig og skadelig. Løgnene sosialiseres sanne. Løgnen er navnet til den uskyldige. Løgnen er bakgrunnen til den uskyldige. Løgnene er bostedet til den uskyldige. Løgnene er personligheten til den uskyldige. Folk hører på folk. Folk hører på folk som er som dem selv. Sannhet er en utveksling av makt og sannhet er en utveksling av sosial status.

DETTE KAPITTELET KOMMER MOT SLUTTEN AV KORTROMANEN

Waldemar Jonatan opplevde respekt nå for første gang i sitt liv. Ingen kunne lenger forholde seg til livshistorien hans og det livsnemesisen hans sa om ham, når allmennbevistheten ble fylt opp av en ny livshistorie. De visste ikke hvem han var. Men de fik lære det nå. Nesten som å skille seg eller gifte seg pånytt. Det skjer ting, man vokser og utvikler seg. De visste at han hadde tre forskjellige identiteter og at det var likeså normalt og positivt for ham og for alle andre som slapp å relatere seg til ham gjennom skam og skyld og sinne og opprørthet. Skyld var uskyld med flere identiteter. Han var ikke andres urett og andres opplevelse, han var beskyttet av lovverket. Hans skyld hadde faktorer ved seg. Den kunne omvurderes. Det å ha tre forskjellige identiteter i skyldsspørsmålet er likeså positivt for alle som å omdefinere og forvrenge og forbedre de andre begrepene vi bruker om virkeligheten. Men skyldsspørsmålsidentitetene var gode og rett og normale i seg selv. Disse identitetene var en menneskerett. Det var en menneskerett å slippe å få en livsnemesis. Det var en menneskerett, i allefall i det nye lovverkets øyne, og da var det jo det også for alle andre, å ikke måtte behandles av andre ut av valgene man tar, valg som var tvetydige eller forfalskede, valg som rommet uoppnøstede tråder eller aldri spunnede tråder, valg andre ikke visste noe om eller ikke kunne vite noe om. Valg som alle var lei av å høre om. Valg er skyld, men bare om valget ble tatt av den skyldige uten innblanding eller samvill-

ighet når han begikk handlingen. Handlingen skal ikke være delt for å være skyld, om skylden skal være den enes skyld og ikke begges. Skyld skal bevises, men ikke med en sosial logikk eller med en spissfindig logikk. Logikk er ikke ettergivelse. Disse identitetene er for alle. De representerer frihet. De representerer medmenneskelighet. Disse identitetene er det alle uskyldige frykter men selv vil ha, og bare de skal ha dem, for det er de som forholder seg fritt til oss, vi skal ikke kunne forholde oss sånn som vi vil til dem, de skal være beskyttet. Man anklager andre om skyld fordi man selv ønsker å være uskyldig. Hvorfor ta ansvar om du ikke kan gjøre noe mot andre? Hvorfor ta ansvar om du påføres skyld i uskyldens opplevelse av krenkelser? For, tro meg dette har jeg selv bitterlig erfart, tenkte Waldemar Jonatan, andre, det vil si din livsnemesis, legger merke til din skyld lenge før han legger merke til dine handlinger.
Waldemar Jonatan ble ikke hetset mer på gaten og på kontorene og i kinoene. Folk nikket høflig til ham på gaten. Sånn skulle barndommen egentlig ha vært, tenkte han, dette er både den krenkedes og krenkerens uskyld, der de møtes, i punktet der alle de vonde følelsene om hvem man er og hvorfor man er og hvem og hvorfor den andre er slipper taket i deg. Waldemar Jonatan var ikke et tilfelle mer, han var folk selv. Ingen kunne hindre hans uskyld når sosial makt innad i skolegården eller nabolaget var umulig. Skyld hadde vært andres makt over deg. Makt som ikke begynte i rettsapparatet men som endte der, nettopp fordi den ikke begynte der. Skyld oppsto. Skyld ble til. Skyld utviklet seg. Det var ikke rart at skyld var et religiøst begrep i Arvesynden! Den uskyldiges holdninger til deg, der begynte din skyld. Så ble din reaksjon, som sterk eller svak, som offer eller "Svar-med-samme-mynt" til sakens fakta.
Den uskyldiges oppførsel overfor deg ble ikke lagt merke til overfor noen fordi han var ikke skyldig, og det var de skyldige man observerte. De hadde feil navn og feil bosted, de skyldige.
Det betyr mer for enkelte å ikke være skyldig enn å ikke være voksen. Og menneske. De blir voksen og menneske først gjennom uskyld. Waldemar Joanatan takket sin skaper, fordi det fortsatt uttrykket hans følelser på en genuin måte, uten bevisst logikk, for at skyldens tidsalder er over. Nå betydde ikke Gud frelse for dine synder mer, Gud forsvarte din uskyld.

Gud frelste deg fra din skyld, uten at du hadde gjort noe galt, Gud frelste deg fra den skyld du var blitt sittende igjen med. For du har ikke handlet skyld, du har blitt påført skyld, andres skyld eller oppspinn.

Skyld er alles handlinger mot alle - bring dem frem i lyset!
Din skyld er dine handlinger og bare det, ikke praten, ikke medisineringen, ikke stadige anklager. Skyld skal kunne erkjennes og det kan den ikke om den er påtvunget og skambelagt. Andres skam blir til din skam.

For skyld er ikke livsansvar der du har en livsnemesis som representeer og tar kontroll på din livshistorie. Skyld skal også være glede og innsikt. Skyld skal ikke være konflikt uten foregående krenkelse. Skyld skal være strafferett uten dobbeltmoral. For det Waldemar Jonatan sin skyld gjorde, gjorde godt overfor den uskyldige, var å aldri gjøre noe galt for å ikke behandles like dårlig selv. Fredrik hadde fått en godt utrustet moralsk samvittighet han ikke hadde før det fatale innbruddet de begge var med på når han ble redd for å være skyldig selv. Menneskene hadde dermed aldri hatt noen reell moral, bare en reell frykt for å selv kunne straffes.

Det var verre for livsnemesisene å være skyldig enn å straffes. Det verste var å få skylda. Da kunne man heller tilbringe ett år i fengsel uskyldig. Skyld var ikke skyld når du ikke skjønte den, bare som handling, men ikke som maktrelasjon, eller når andre ikke vil at du skal forstå den fordi du er for dum til det. Skyld pågår ikke bak ryggen din. I Waldemar Jonatans tilfelle hadde maktmenneskene diagnostisert både skylden og uskylden hans: uskylden ble forklart av skylden, den hadde også vært tilstede og rørt i den ildrakeren. Skyld er ikke å være andres problem. Reell skyld er ikke å fjenes. Reell skyld er ikke ett middel. Reell skyld er ikke andres agenda. Skyld er umenneskeliggjørelsen av offeret som sprenger gårsdagens normer. Skyld er ikke bygdas holdninger. Men det som er umulig å benekte er at en del av definisjonen av skyld er det du gjør som du vet sikkert aldri vil bli oppdaget eller straffet. Men gjør du det selv om du vet det aldri kommer til å bli oppdaget eller straffet, så er det også skyld. Offerets rett til skyld. Din rett til å være ordentlig. Kunne det blitt avslørt så skal du være glad for det så ikke gjelden vokser deg over hodet. Tilståelse er en del av reell skyld.

Løgn, det er den som ikke hadde noe å stille opp med. Som ikke fikk en sjanse til å utvikle, forbedre og uttrykke sin uskyld, sin historie, uten at den ble en del av motpartens fortelling. Sannheten om dem er noen andres fortelling. Din sannhet om ham eller henne er ikke lenger løgn og forvirring i hans eller hennes sannhet om deg.

BRUK DETTE KAPITTELET SOM DET SISTE ETTER
DET SISTE KAPITTELET OM WALDEMAR JONATAN

Waldemar Jonatan sine tynne fingre festet seg til den røde og gul stripede popcorn begeret og han tok det ut av skapet for å betale ved disken da Fredrik plutselig sto i døråpningen inn til kiosken i kinoen.

- Nå er det ikke sånn lenger! Det er ikke sånn at jeg bare skylder på deg, og du både blir og gjør deg til ett offer, og det blir masse stress, og jeg presser deg ikke til å føle deg skyldig.
Jeg vil kunne presse deg mot din bedre fornuft til å føle deg skyldig! Det er jeg som skal presse, ikke du! Du er offeret men det er jeg og! Du er offer fordi jeg er det! Jeg er først uskyldig når jeg presser deg til å føle deg skyldig. Det og det ene og alene beviser min uskyld. Du er ikke skyldig forstår du det, du får skylda, det er da du lider og det er da jeg triumferer over deg, din rotte! Nå når du begynner å argumentere i avisene med dine mange leserinnlegg om flerfoldighetsidentitetens fortreffelighet, så tar du det hele over til ett nytt nivå! Da blir jo jeg svar skyldig! Jeg må diskutere tilbake og det er det ikke sikkert jeg klarer. Jeg er ikke god til å diskutere bare til å bruke Waldemar logikken og kjekle og krangle.
Det de hadde døpt Waldemarlogikken var en variant av Prokustes seng begrepet der man måtte tilpasse fakta til historien, men med Waldemarlogikken så kjeklet og kranglet man seg til rett og vrengte og vridde på fakta og man bortforklarte og man unnskyldte.
- Jeg må få hjelp, selvfølgelig av forfattere og advokaterog journ-

alister sørfra for de sympatiserte meg saken min. De ser jo på deg som ett utskudd. Du forsøkte jo å skylde på meg. Kansje klarer du å argumentere mot meg men mot dem, profesjonelle og høyt utdannede mennesker, der får du ikke til noe som helst. Der blir du et null. Da står du igjen som ett offer som synes synd på seg selv for sånn vil jeg se deg skjønner du det!? Det er min rett til å se deg som et offer som synes synd på seg selv når jeg skylder på deg!
Han gikk rasende og med en harme i ansiktet som ikke var undertrykket lenger men sluppet løs over verden som en farsott, mens han veivet med armene og ropte:
- Krenke meg! Meg! Det er jeg som har rett! Det skjønner jo alle!
Waldemar Jonatan følte ikke for å gå på kino den dagen og gikk heller hjem med uforrettet sak. Men svarene i avisen fra forfattere og advokater og journalister kom ikke, dette var en samfunnsutvikling nå, det var i lovverket, det var i barnehagene, det var i barneoppdragelsen, det var i kirken, det var i Grunnloven. Til og med i Fredagens og Lørdagens TV underholdning spøkte komikerne med hvordan det var før flerfoldighetsidentitetene ble innført.
Fredrik var snart en fortidslevning. Hans personlighetstype var i ferd med å trekke seg ut av evolusjonen. Den var ikke lenger sosialt usynlig og den hadde ikke lenger noe sosialt spillerom.
Veien lå ikke åpen for den. Den ble ikke romantisert eller bortforklart. Den var et uttrykk for noe og den var et symptom på noe.

For Waldemar Jonatan var dømt på folkedomstolen. Men han hadde alltid følt dårlig samvittighet overfor Fredrik og ville ikke at han skulle være skyldig. Da var det nesten bedre at Waldemar Jonatan var skyldig, for hans uskyld ga ham dårlig samvittighet. Og så så Waldemar Jonatan hvordan Fredrik hadde det med seg selv. Hadde han kansje ikke sagt at han mistrivdes i sin rolle som Gårdsgutt?

I den verdenen som var før Flerfoldighetsidentitetene så var det ikke fakta og ikke sannhet men "Sånn som det bare er" når Fredrik skyldte på Waldemar Jonatan, men når Waldemar Jonatan skyldte på Fredrik eller andre, var det ingen som hørte etter. Til og med de som tidligere hadde vært helt utstøtte fra menneskesamfunnet, kunne få mer medfølelse og respekt enn når feil person skyldte på feil person. Kampen om påtvunget skyld var menneskenes eldste kamp, og den hadde til nå feil person vunnet, den som var en mer normal type med symptomer, istedetfor en unormal med symptomer.

Du skal svare for det du har gjort men begrepet "Skylda" istedetfor "Skyld" er ikke dine handlinger, det er noen annens handlinger, og deres handlinger er forsøket på å overbevise deg om skyld.

Skyld er det du ikke har lov til å gjøre mot andre og uskyld er det andre har lov til å gjøre mot deg. Dette er "Skyldspørsmålets Gyldne Regel".
Skyld er det Waldemar Joanatan ikke kan gjøre mot andre og uskyld er det Fredrik gjør mot Waldemar Jonatan, men som han ikke får status ut av eller ikke blir stemplet ut av. Skyld er tryllekunster, man får mennesker til å tro at det de ser er sant.

Fortsatt ville menneskene være en ting for da kunne de legge slagplaner.
Fortsatt ville menneskene være en ting for da kunne de knuse de som var bedre enn dem, i moral, med det de selv var bedre enn dem i, nemlig personligheten sin.
Fortsatt ville menneskene være en ting for da kunne de skape overlegne verdier.
Fortsatt ville menneskene være en ting for da kunne de selv komme til himmelen mens alle andre kommer til helvete, og fortjener det.
Vi vil sanse som noe begrenset. Vi vil være et legeme som eldes og dør for da for da lever vi. Vi vil lengte etter himmelen og frykte helvete for da erfarer vi at kjærlighet og hat er sterkere følelser enn tilgivelse, for det gir man ikke til alle.
Vi vil bevise og motbevise. Vi vil argumentere. Vi vil ganske enkelt vinne en diskusjon og regne debatten for ferdig en gang for alle. Vi vil ikke ha noe med deg å gjøre. Vi vil ganske enkelt kunne avvise sånne tapere som deg ved døren, bare snu, du er ikke velkommen her, vi serverer ikke hvem som helst her.

Men en dag skal vi alle spise ved Prytaneion. Det skal være dagen når alle deler det som kan og bør deles og de forbeholder for seg selv det som ikke kan og ikke bør deles. Mennesket utvikler seg, i både linjer og sykluser. Tilslutt, ved et punkt nærmere Omegapunktet, da er alt som tilhørte en side forkastet og det som tilhørte begge sider akseptert. Ingen av oss som lever idag vil oppleve denne dagen, denne måneden, dette året, denne epoken, men vi skal skape grunnlaget for den og være den troende Gudløses skaper. Vi skal bringe alle følelses og erkjennelsesprosesser til sin naturlige slutt og konklusjon og vi skal tømme begrepene for meningsenheter de ikke burde ha. Punktum.

DETTE SKAL VÆRE MOT SLUTTEN AV KONFRONTASJONEN MELLOM WALDEMAR JONATAN OG FREDRIK

Waldemar Jonatan tenkte. Han var skyldig fordi de negative faktaene, om det som faktisk hadde skjedd, ildrakeren han hadde rørt i, mens andre fakta, som at Fredrik også hadde vært der bare ble sett på som "Noe annet som skjedde og ikke betydde så mye for den egentlige handlingen". Hva var den egentlige handlingen? Den mest umoralske handlingen? Eller den det var lettest å føle sympati med? Waldemar Jonatan gjettet på det siste. Fredrik fikk lagt skylden på Waldemar Jonatans skuldre fordi hans egne handlinger "Ikke var viktige for saken". Fredrik gjemte sin egen skyld bak anklager om andres skyld og anklagene ble sett som bevis for hans uskyld. Kunne man anklage andre om noe så grusomt så måtte man jo være uskyldig. Han ble den som satte premisset for debatten. Han skapte virkeligheten. Han definerte forholdet mellom dem to.
Gjennom anklagene ble han selv fri. Gjennom anklagene ble han uskyldig. Når han snakket om det Waldemar Jonatan hadde gjort så bevistes hans uskyld. En måte og betrakte virkeligheten på oppsto i anklagene.

Det Fredrik fortalte måtte nødvendigvis være sant om det var sjokkerende. Det som kjennetegnet Fredriks type var at de var ofre, ihvertfall anerkjent som ofre, men de var sosialt sterkere enn den skyldige. De forsvarte seg bedre med munnbruk og de fant seg ikke i hva som helst. Bortsett fra det at de ble utsatt for noe.
Den sosialt sterkere var et uskyldig offer fordi hans styrke gjorde det lettere å bruke de sosiale evnene til å vekke sympati og få folk til å støtte din historie.
Den du er, utgjør din skyld og uskyld.
Og den du er, er andre menneskers fortelling om deg. Du er skyldig fordi andre har noe å fortelle og de har noe å fortelle fordi de ikke respekterer deg.

Underkaster du deg andres oppfatning av deg, så er du dum, sa Fredrik. Underkaster du deg andres vilje så får du ikke min respekt, for da er du dum, sa Fredrik til Waldemar Jonatan. Fredrik ville aldri underkastet seg andre, men det trengte han heller ikke, så lenge han ble oppfattet eller hadde blitt oppfattet som alle andre, for det hadde nå endret seg, for når han hadde blitt oppfattet som alle andre så oppsto det en kommunikasjon hvor man kunne diskutere seg bort fra skyld. Man kommuniserte seg høflig og velartikulert bort ifra skyld. Men nå var Fredriks tid over.
Nå måtte han bevise noe og det klarte han ikke for det sosiale spillet hadde andre spilleregler. Nå rettet sympatien seg mot Waldemar Jonatan og hans tilfelle. Skyld var ikke lenger uten angrerett. Skyld var ikke lenger et bestillingsverk. Skyld er det du er og gjør uten at noen andre kan vri og vrenge på det. Skyld er det du er og gjør - uten en livshistorie og uten en livsnemesis. For da har du skyld - du får det ikke.

Han var dum som underkastet seg og han fikk derfor ikke andres respekt, men det ble likevel forventet at han gjorde nettopp det, underkastet seg. Jeg tar ikke feil selv om du har rett. For din rett tar ikke høyde for min rett og åpner seg ikke opp for mine opplevelser. Hvem er hva om flere var hva? Din rett baserer seg ikke på alle fakta. Din rett har glemt. Din rett er selvgod. Din rett baserer seg på et ønske om å kunne skape et syn på virkeligheten. For uskyld er ikke å overbevise seg selv. Men skyld kan være eller avhenge av manglende selvinnsikt, å ikke vite hvem, hvorfor og hvordan som skjedde, når og hvor. Waldemar Jonatan møtte livsnemesiser gang på gang opp gjennom livet. Det som kjennetegnet dem var at de søkte konflikt for å kunne skylde på andre. "Og så er det ikke lov å lyve om at du har slått meg for å slippe å ha mer med meg å gjøre"! Uskyld er innsikt, for innsikt hjelper deg til å håndtere situasjonen og vinne diskusjonen.

Der skyld er inne i bildet, klarer ingen å tenke klart. Der skyld er inne i bildt, klarer ingen å tenke nyansert. Der skyld er inne i bildet, klarer ingen å storsinnet. Fredrik ville ikke ha skyld, derfor måtte Waldemar Jonatan ha skyld. Trodde han virkelig at han ble ett bedre menneske av å være uten skyld? Trodde han at en lettet samvittighet hadde noe å gjøre med å ikke ha skyld? Trodde han at han slapp unna sine egne behov og drifter av å ikke ha skyld? Både Waldemar Jonatan og Fredrik hadde erfart hvor lett det er å vinne en diskusjon, og de hadde begge erfart hvor lett det er å finne på en løgn, utvikle og finpusse den, stå fullt og helt ved den uten å nøle eller å tvile og å få andre til å tro på den.

Sannheten er relativ og den avhenger av andre ting. Sannheten om det som skjedde avhenger av om den ene vinner frem med sin historie. Sannheten om det som skjedde avhenger av at det dannes en offisiell historie raskt som man så holder seg til. Skyld er sannhet og sannhet er sosial determinisme. Ikke kall det noe annet.

I skyldsspørsmål er det den som imponerer som skikkelse som alle blikkene retter seg mot uten å møte egen indre motstand som er uskyldig. Det er den som møter minst motstand som er uskyldig. Det er den som ikke nøler med å oppføre seg som ett dårlig menneske så lenge man blir trodd som er uskyldig. Det er den som blir sett på som uskyldig som faktisk er det, det finnes ikke noe Juridisk eller moralsk eller presseetisk skille.

"Dårlig menneske"! Er jeg ett dårlig menneske" ropte Fredrik.
"Du drepte jo den mannen! Du er det dårlige mennesket!"
Ja, svarte Waldemar Jonatan, men du klarte å vri fakta på deltagelse som kansje var helt uvedkommende for saken fordi de ikke beviste skyld, bare at jeg var tilstede, til ett bevis for min totale og absolutte skyld. Det at jeg tok i ildrakeren beviser ikke skyld, det beviser bare at jeg var tilstede og at jeg fikk en reaksjon på hele opplevelsen, men reaksjonen beviser jo ingenting.
"Jo den reaksjonen kommer bare fra en kaldblodig morder" ropte Fredrik.
"Nei, den kommer fra en som har symptomene, men ikke diagnosen". Jeg har aldri ønsket å skade et annet menneske, det er andre som har skadet meg"!
"Du har skadet meg ihvertfall"!
Skyld blir man aldri enig om, mens ansvar er lett å ta innover seg. Alle klarer å innrømme egne feil så lenge du ikke er skyldig i noe med de feilene. Det er ikke skylden jeg er skyldig i, det er feilene mine og valgene mine jeg er skyldig i.

Fredrik hadde sluttet å tenke og han hadde sluttet å være i kontakt med egne følelser, han ville bare at Waldemar Jonatan skulle innrømme skyld sånn at følelser som hadde blitt presset til yttergrensene og til bristepunktet av hva følelser tåler, som bare følte og følte uten å kunne bringe følelsene sine til ro på andre måter enn ved at motparten innrømmet og erkjente skyld. Waldemar Jonatan måtte være skyldig fordi Fredrik følte på skyld selv og det ville ikke han gjøre, det var uverdig for ham, skyld var for andre mennesker, skyld var for sånne som Waldemar Jonatan, skyld var for sånne som bare skyldte på andre. Og det hadde jo Waldemar Jonatan gjort, det visste jo alle. For en drittsekk.

Skyld som det å si ifra først. Skyld som det å si ifra uten grunn. Skyld som det å si ifra med en forvrengt og feil fremstilt grunn.

Skyld som det å ha gjort noe du var for dum til å forstå. Skyld som det å ha gjort noe du ikke ville ta innover deg men beskyttet deg mot å erkjenne. Skyld som det å ha gjort noe du ikke fikk forklart ondskapen i, men utskjelt for ondskapen i.

Uskyld som vilje. Uskyld som fremførelse. Uskyld som talegaver. Uskyld som utseende. Uskyld som å ha normale forventninger til livet. Uskyld som å at det å ikke finne seg til rette ikke truer.

Skyld er skammen og forakten til de som gjorde noe mot deg og ønsker det var omvendt. Skyld er det du var mot andre og uskyld er det andre var mot deg. Skyld er det ingen vil innrømme men som alle prater om og handler ut av.

Det betyr ingenting om Waldemar Jonatan hadde gjort noe eller ble uskyldig dømt. Han skal uansett ikke oppleve skyld som er subjektive viljesuttrykk. Han skal ikke oppleve uskyld som verre enn skylden. Uskylden skal være edel og storsinnet, den skal ikke være befengt med skyldnerens trekk.

Waldemar Jonatan hadde ikke mer et sakskompleks og en bevisbyrde og et hendelsesforløp. Han hadde ikke mer en livshistorie og en livsnemesis. Han hadde bare en virkelighet som dømte ham ut av skyld eller ikke, han ble ikke dømt ut av livet sitt.

Waldemar Jonatan burde jo visst bedre enn å gå inne i det huset! sa Fredrik.
Det burde jo du også, sa Waldemar Jonatan. Vi var jo like gamle men du var jo mye smartere enn meg.

Vi hater deg for det du har gjort! sa de til Waldemar Jonatan. Nei, de hatet ham for det de hadde bestemt seg for at han hadde gjort og de hatet ham for det de følte at han hadde gjort. De hatet ham for det de var sinte på ham for. De hatet ham for det de var sinte på ham for å ha gjort og de hatet ham for det de ønsket at han skulle ha gjort, for å gjøre saken verre for ham.